

מסכת כתובות דף מו.

- וסבר רבי יהודה... (דף מה:)

קושית הגמ' מברייתא אחרת	ברייתא ראשונה
רבי יהודה אומר, בעל, לוקה, לא בעל, אינו לוקה	רבי יהודה אומר, ללקות, לוקה מכל מקום, מאה סלע, בעל נותן, לא בעל, אינו נותן
והתניא, ר' יהודה אומר, ... לא בעל, אינו לוקה?	קושית הגמ' - וסבר רבי יהודה ללקות לוקה, מ"מ,

- תירוץ הגמ' - אמר רב נחמן בר יצחק... (דף מה--מו.)

רבי יהודה אומר, בעל, לוקה, לא בעל, אינו לוקה	רבי יהודה אומר, ללקות, לוקה מכל מקום, מאה סלע, בעל נותן, לא בעל, אינו נותן	
לוקה דתני כאן, היינו במלקות, ולא בעל אינו לוקה, דאינו לוקה מן התורה	מכת מרדות	רב נחמן בר יצחק
לוקה דתני כאן, היינו בממון, ולכן לא בעל אינו לוקה, היינו דאינו משלם	לוקה מן התורה (לא תלך רכיל)	רב פפא

- וקרי ליה לממון מלקות... (דף מו.)

קושית הגמ' על רב פפא - וכי התנא קורא לחיוב ממון בלשון "מלקות"?	
תירוץ הגמ' - אין, וכן שנינו בברייתא,	
רבי יוסי ברבי יהודה אומר, לוקה ונותן ערך שלם, ואמר רב פפא, "לוקה" בערך שלם, ש"מ דיש לקרות חיוב ממון בלשון "לוקה",	האומר חצי ערכי עלי, נותן חצי ערכו לפי שניו, דערך קצובה בפרשה לפי שנים
טעמא דר' יוסי בר' יהודה, שמחייבין אותו ערך שלם, גזירה חצי ערכו אטו ערך חציו,	
וערך חציו הוי ליה אבר שהנשמה תלויה בו, דחייב ערך שלם, דהאומר ערך חציו עלי, או ערך ראשי, או ערך לבי עלי, נותן ערך שלם, דהוה ליה מעריך אבר שהנשמה תלויה בו, וגבי ערכין כתיב, "בערךך נפשות", שהמעריך אבר שהנשמה תלויה בו, נותן קצבה שנתנה בו תורה	

מסכת כתובות דף מו.

• תנו רבנן...

"ויסרו", זה מלקות	"וענשו אותו", זה ממון
למדנו יסרו מיסרו, ויסרו מבן, ובן מבן, "והיה אם בן הכות הרשע" **	דכתיב "וענשו אותו מאה כסף, ונתנו לאבי הנערה"
כתיב הכא, "ויסרו אותו", וכתיב גבי בן סורר ומורה, "כי יהיה לאיש בן סורר ומורה, איננו שומע לאביו..., ויסרו אותו, ולא ישמע אליהם", מה להלן בבן סורה ומורה יש בן עם ויסרו, אף כאן במוציא שם רע, בן עמו, והדר יליף "בן" דאייתנין הכא במוציא שם רע, מבן דכתיב במקלות, "והיה אם בן הכות", מה התם מלקות, אף הכא במוציא שם רע מלקות	

• אזהרה למוציא שם רע מנלן...

רבי נתן	רבי אלעזר	
"ונשמרת מכל דבר רע" **	"לא תלך רכיל"	אזהרה למוציא שם רע
"לא תלך רכיל"	"ונשמרת מכל דבר רע"	לא יליף מ...
ההוא אזהרה לב"ד שלא יהא רך לזה... ****	דמיבעיא ליה לכדר' פנחס בן יאיר ***	משום...
** וכל מקום שנאמר "השמר", "פן", ו"אל", אינו אלא לא תעשה, הכתוב מזהיר להשמר מכל דיבור רע כגון זה של מוציא שם רע *** כתיב "ונשמרת מכל דבר רע", וסמך ליה "כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה", מכאן אמר ר' פנחס בן יאיר, אל יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה **** אזהרה לב"ד שלא יהא רך לזה וקשה לזה, ורכיל לשון רך לי תהיה		

• המשך בברייתא הנ"ל - לא אמר לעדים...

והעדים זוממין מקדימין לבית הסקילה, ואם אמת היה הדבר, היא מקדמת לבית הסקילה	לא אמר לעדים המעידים על זנותה, בואו והעידוני, והן מעידים אותו מאליהן, הוא אינו לוקה ואינו נותן מאה סלעים,
ודייק הגמ' טעמא דלא אמר להו, הא אמר להו, אע"ג דלא שכרם להעיד, לוקה ונותן מאה סלעים,	
לאפוקי מדר' יהודה, דתניא, ר' יהודה אומר, אינו חייב עד שישכור עדים,	
ומפרש הגמ' טעמא דר' יהודה דאתיא "שימה שימה", כתיב הכא במוציא שם רע, "ושם לה עלילות דברים", וכתיב התם בריבית, "לא תשימון עליו נשך", מה להלן ממון, אף כאן ממון	

מסכת כתובות דף מו.

• בעי רבי ירמיה...

1.	<p>לרבי יהודה דאמר אינו חייב עד שישכור עדים, שכרן בקרקע, מהו? כיון דמרבית גמר, כסף או אוכל בעינין, דהווי מטלטלין, כדכתיב לענין רבית, ואינו לוקה ומשלם מאה סלע אם שכרן בקרקע, או דלמא לממון הוא דגמר ג"ש, ואפילו מקרקעי, ולוקה ומשלם מאה סלע אם שכרן בקרקע?</p>
2.	<p>בפחות משה פרוטה, מהו?</p>
3.	<p>ואם צריכים שוה פרוטה, שכר את שניהם בפרוטה, מהו? האם צריכים לפחות פרוטה אחת לכל אחד מן העדים, או שדי בפרוטה אחת לשכר העדות כולה?</p>

• בעי רב אשי...

1.	<p>הוציא שם רע על הנישואין הראשונים, דכנסה ולא הוציא שם רע, וגרשה והחזירה, ואחר כך מוציא שם רע ואמר לא מצאתי בתולין לנישואין קמאי, מהו?</p>
2.	<p>על נשואי אחיו המת, (שטוען כשאחיו בא עליה פעם ראשונה, לא מצא לה בתולים), מהו?</p>
	<p>פשוט מיהא חדא, דתני ר' יונה, "את בתי נתתי לאיש הזה", לזה ולא ליבם, דאין יבם שהוציא שם רע על נישואי אביו בכלל פרשה זו לטעון טענת בתולים, ולכן מברייטא זו נפשט הספק השני של נשואי אחיו, דאינו לוקה ואינו משלם מאה סלע</p>

• מאי רבנן ומאי רבי אליעזר בן יעקב, דתניא....

<p>כיצד הוצאת שם רע, בא לבית דין ואמר לאבי הנערה, "פלוגי, לא מצאתי לבתך בתולים", אם יש עדים שזינתה תחתיו, בסקילה, ואם יש עדים שזינתה מעיקרא, יש לה כתובה מנה, דקסבר כנסה בחזקת בתולה, ונמצאת בעולה, יש לה כתובה מנה</p>	
<p>נמצא ששם רע אינו שם רע, שהעדים עדי שקר הם (שהוזמו),</p>	
<p>רבי אליעזר בן יעקב אומר, לא נאמרו דברים הללו אלא כשבעל</p>	<p>ת"ק/רבנן - הוא לוקה ונותן מאה סלע, בין בעל בין לא בעל</p>

מסכת כתובות דף מו

• בשלמא לרבי אליעזר בן יעקב...

המוציא שם רע....	רבי אליעזר בן יעקב	רבנן
אם בעל....	לוקה ונותן מאה סלע	לוקה ונותן מאה סלע
אם לא בעל...	אינו לוקה, ואינו נותן מאה סלע	לוקה ונותן מאה סלע
"ובא עליה ואקרב עליה"	דוקא כשבעל	ובא עליה בעלילות, ואקרב עליה בדברים **
"לא מצאתי לבתך בתולים"	שבעל ומצא שאינה בתולה	לא מצאתי לבתך כשרי בתולים ***
"ואלה בתולי בתני"	מביא סדין שיש עליו דם, שהיא בתולה	כשרי בתולי בתני, היינו עדים המזימים את עדי הבעל
"ופרשו השמלה"	השמלה שעליה שכבו, שיראו ב"ד אם יש בה דם	פְּרָשׁוּ מֵהָ שְׂשֻׁם לָהּ, בָּרְרוּ אֶת הָעֵלִילָה בְּעַדִּי הַזְּמָה ****
** אקרב אליה בדברים, היינו שדבר עמה, ומתוך דבריה נתעורר חשדו שזינתה, ולכן החל לחפש ומצא עדים שזינתה		
*** כשרי בתולים, היינו עדים שזימו או שיכחישו את אלו, וכשירו את בתך לבתולה גמורה		
**** כדתניא, "ופרשו השמלה", מלמד שבאין עדים של הבעל ועדים של האב, ומבררין את הדבר היטב כשמלה חדשה שהיא ברורה ונקיה, וכל כתם קטן ניכר בה, ואף כאן מבררין היטב את העדות ומוכיחין שעדי הבעל, עדי שקר הם, רבי אליעזר בן יעקב אומר, דברים ככתבן, כפשוטו, שהם פורשין שמלה ממש, דלא נאמרו דברים הללו אלא כשבעל		

• שלח רבי יצחק בר רב יעקב בר גיורי משמיה דר' יוחנן...

אע"ג שלא מצינו בכל התורה כולה שחלק הכתוב בין ביאה כדרכה לביאה שלא כדרכה למכות ולעונשין, דכתיב "משכבי אשה", שני משכבותיה שוין לכל משפט עריות,	
אבל מוציא שם רע חלק, דאינו חייב עד שיבעול שלא כדרכה, ויוציא שם רע כדרכה, שאם הביא עדים שנבעלה ארוסתו שלא כדרכה, ונמצאו זוממים, אינו נותן מאה סלע, ד"לא מצאתי בתולים" כתיב, במקום בתולים,	
ולכן לענין בעילתו של של הבעל, אפילו היא שלא כדרכה, חייב, כי היכי דלא חלק בשאר עונשין, אבל ביאה של זנות שהוא מוציא לעז עליה, צריך שיאמר על ביאה כדרכה	
קושית הגמ' - כמאן, אי כרבנן, חייב אפילו כשלא בעל,	ואי כר' אליעזר בן יעקב, אידי ואידי כדרכה בעינן, דכיון דאמר דברים ככתבן, היאך אתה קורא "לא מצאתי לבתך בתולים" אא"כ אמר בעלתיה כדרכה ומצאתיה בעולה?
אלא שלח רב כהנא משמיה דר' יוחנן, אינו חייב במוציא שם רע עד שיבעול הבעל כדרכה, ויוציא שם רע על זנותה כדרכה, וכדברי אליעזר בן יעקב	

מסכת כתובות דף מו:

• משנה

האב זכאי בבתו בקטנות ובנערות בקידושיה,	
שכסף קידושיה שלו	בכסף
שאם קבל שטר אירוסין עליה, הרי זו מקודשת	בשטר
שרשאי למוסרה לביאה לשם קידושין	ובביאה
מפרש בגמ'	זכאי במציאתיה
מפרש בגמ'	ובמעשה ידיה
מפרש בגמ'	ובהפרת נדריה
אם נתגרשה מן האירוסין, וקודם שבגרה, אבל בגרה או ניסת, שוב אין לו רשות בה	ומקבל את גיטה
אם נפלו לה קרקעות בירושה מבית אמה, אין אביה אוכל פירותיהן, אלא עושין לה סגולה	ואינו אוכל פירות
אלא אם כן מתה, והוא יורשה	בחייה
נשאת, יתר עליו הבעל	
דאוכל פירות מנכסים שנפלו לה בירושה משניסת לו	שאוכל פירות בחייה
לזון אותה	וחייב במזונותיה
אם נשבת, שהוא תנאי ב"ד, כדתנן במתניתין	ובפרקונה
דאמרינן לקמן, קבורתה תחת כתובתה שהכניסה לו מבית אביה, והוא יורשה במיתתה	ובקבורתה
ר' יהודה אומר, לא יפחות משני חלילין ומקוננת	

מסכת כתובות דף מו:

• בכסף מנלן...

מנלן דכסף קידושיה לאביה?	
(מנלן דמקניא בכסף, כדקתני במסכת קידושין) ומנלן שהאב זכאי בו כדקתני הכא?	
<p>אמר רב יהודה, גבי אמה העבריה היוצאת מרשות האדון בסימני נערות, אמר קרא "ויצאה חנם, אין כסף", ומצי למיכתב ויצאה חנם, ולא בעי אין כסף, אלא למידרש ביה, אין כסף לאדון זה שיוצא ממנו, אבל יש כסף לאדון אחר כשיוצאה ממנו, וזה אביה, שאין אדון אחר לבת ישראל אלא אביה, ש"מ (דנקנית בכסף) וכסף לאביה</p>	
תירוץ הגמ'	קושית הגמ'
<p>השתא אביה מקבל קידושיה, דכתיב "את בתי נתתי לאיש הזה", איהי שקלא כספא</p>	<p>ואימא לדידה, וקרא לאשמועינן אתא שהיא נקנית לבעל בקדושי כסף, והכי תדרשיה, אין כסף ביציאה זו, אבל יש כסף ביציאה אחרת, ולעולם דידה הוי?</p>
<p>אמר קרא "בנעוריה בית אביה", כל שבח נעורים לאביה</p>	<p>ואימא ה"מ דאמרה תורה שבידו נתינתה, בקטנה דלית בה יד לקדש עצמה**, אבל נערה דאית בה יד, איהי תקדש נפשה ואיהי תשקול כספה?</p>
<p>וכי תימא, נילף כסף קידושיה מקנסה שזיכתה תורה לאב</p>	<p>ואלא הא דאמר רב הונא אמר רב, מנין שמעשה הבת לאביה, שנאמר "כי ימכור איש את בתו לאמה", מה אמה מעשה ידיה לרבה, אף בת מעשה ידיה לאביה, למה לי דרשה זו, תיפוק ליה מ"בנעוריה מבית אביה", אלא ההוא בהפרת נדרים הוא דכתיב, וכי תימא נילף כסף קידושין מהפרת נדרים, ממונא מאיסורא לא ילפינן?</p>
<p>וכי תימא נילף קידושי בתו לאביה מבשת ופגם שהוא של אב,</p>	<p>ממונא מקנסא לא ילפינן, ולכן אין ללמוד קידושי בתו מקנס?</p>
<p>אלא מסתברא כי קא ממעט קרא יציאתה מרשות אב בקידושין ולומר שיש כסף קידושין, מתורת יציאתה מרשות אדון בסימנין, יציאה דכוותה קא ממעט, ****</p>	<p>שאני בשת ופגם דאביה נמי שייך בה, ** ולכן אין ללמוד קידושי בתה מבשת ופגם?</p>
<p>מהפרת נדרים מיהא נפקא לה מרשותיה, דתנן נערה המאורסה, אביה ובעלה מפירין לה נדריה, ולכן שפיר דמיא האי יציאה להאי יציאה</p>	<p>והא לא דמיא הא יציאה להא יציאה, התם גבי אדון נפקא לה מרשותיה לגמרי, יציאה דאב אכתי מחסרא מסירה לחופה?</p>
<p>** ואע"ג דגבי מוציא שם רע כתיב "את בתי נתתי", וההיא נערה הוה, דלמא הכי קאמר, 'את בתי נתתי בקטנותה, ועתה נערה' ****</p>	
<p>*** שבידו ליטול ממון ולביישה בבשות זה למוסרה לביאת קידושין למנוול ולמוכה שחין</p>	
<p>**** רש"י בשם שאלתות דרב אחאי גאון - מה כסף דיציאת אדון, אי הוה התם כסף, הוי לאדון שהיא יוצאה ממנו, אף כי קאמר נמי יש כסף ביציאה אחרת, הוי לאדון שהיא יוצאה ממנו, דהיינו האב</p>	
<p>ועוד פירש רש"י "ואני שמעתי" יציאה דכוותה קא ממעט, מה התם נערה, אף הכא נערה, ועל זה אמר רש"י ז"ל וקשיא לי אכתי אימא לדידה</p>	